

Strategische Milieubeoordeling Beheerplan Voordelta

Antwoordnotitie op reacties Notitie Reikwijdte
en Detailniveau

Strategische Milieubeoordeling Beheerplan Voordelta

**Antwoordnotitie op reacties Notitie Reikwijdte
en Detailniveau**

14 september 2006

Colofon

Uitgegeven door

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat Noordzee
Postbus 5807
2280 HV Rijswijk

Opmaak

Ben Verbaan

14 september 2006

1 Inleiding

Op de Concept-notitie Reikwijdte en Detailniveau zijn van de volgende organisaties reacties ontvangen:

- Gemeente Schouwen-Duiveland
- Gemeente Goedereede
- Gemeente Westvoorne
- Gemeente Veere
- Provincie Zeeland
- Provincie Zuid-Holland
- Waterschap Zeeuwse Eilanden
- Waterschap Hollandse Delta
- Recreatieschap Voorne/ Putten/ Rozenburg (mede namens natuur- en recreatieschappen Haringvliet, De Grevelingen)
- Zuid-Hollands Landschap (mede namens Vereniging Natuurmonumenten en Zuidhollandse Milieufederatie)
- Productschap Vis
- RECRON (mede namens HISWA, Veero, ANWB, RECRON Schouwen-Duiveland, TOP Voorne, RECRON Zeeland en RECRON Zuid-Holland)
- Gemeente Vlissingen

De vragen en opmerkingen die door de organisaties zijn gesteld, worden betrokken bij het opstellen van de Strategische Milieubeoordeling (SMB). Deze antwoordnotitie is opgesteld om inzicht te geven in hoe deze vragen en opmerkingen in de SMB worden verwerkt.

In hoofdstuk 2 wordt afzonderlijk op alle vragen en opmerkingen ingegaan. Per vraag en opmerking is een kader opgesteld, waarin de naam van de organisatie, de vraag/opmerking en het antwoord zijn weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt het vervolgproces geschetst.

2 Beantwoording vragen en opmerkingen

Productschap Vis

Vraag/opmerking

De inhoudelijke eisen par. 1.4 in lijn brengen met de in bijlage 1 van de Europese Richtlijn bedoelde informatie. Expliciet in kaart brengen van de wisselwerking tussen milieueffecten en/of kenmerken, zoals genoemd onder f. in de bijlage.

Antwoord

De SMB dient in volledige overeenstemming te zijn met de Europese SMB-Richtlijn 2001/42/EG. De reikwijdte en het detailniveau van het milieuraapport dient echter wel afgestemd te zijn op de voorgenomen activiteit, waardoor het mogelijk is dat aan sommige aspecten als genoemd in deze bijlage geen aandacht wordt besteed.

Productschap Vis

Vraag/opmerking

De instandhoudingsdoelen zijn nog in concept ten tijde van de uitvoering van de SMB, hoe wordt hier in de SMB mee omgegaan? In de SMB dient aangegeven te worden welke beleidsmatige aannames zijn gedaan en welke methodologische keuzes en stappen zijn gedaan ten behoeve van de effectbeoordeling.

Antwoord

Over de eerste vraag: zie het antwoord op de vraag van het Recreatieschap Voorne-Putten. In de SMB zullen de Beleidsmatige aannames en methodologische keuzes en stappen die zijn gedaan worden aangegeven.

Productschap Vis

Vraag/opmerking

In paragraaf 4.1 is de categorisering van visserijvormen onvolledig en de beschrijving op pagina 19 komt niet overeen met die in tabel pagina 20. Sleepvisserij is de belangrijkste vorm van visserij in de Voordelta en niet de bodemberoerende visserij. Fuiken en staand want zijn slechts enkele vormen van visserij met vaste vistuigen. Verzoek: ten behoeve van de SMB de categorisering overnemen zoals die staat in het recente IMARES rapport.

Antwoord

De categorisering zoals beschreven in het IMARES rapport zal worden overgenomen in het SMB-rapport.

Productschap Vis

Vraag/opmerking

Het IMARES rapport aangaande het biologisch onderzoek visserij betrekken in de SMB.

Antwoord

Het IMARES rapport zal worden gebruikt bij opstellen van de SMB.

Productschap Vis**Vraag/opmerking**

In paragraaf 4.2 moet de beoordeling van realistische alternatieven breder zijn dan het verkennen van verdere kwaliteitsverbeteringen. Er moet - vanwege de weging met maatschappelijke belangen - tevens bekeken worden wat de effecten van de alternatieven zijn in de vorm van minder vergaande maatregelen op de instandhoudingsdoelen van de Voordelta.

Antwoord

Een van de uitgangspunten bij het opstellen van de alternatieven is het maatschappelijk belang. Er zal hierbij worden getoetst of het mogelijk is bepaalde vormen van gebruik toe te staan, met als randvoorwaarde dat dit niet leidt tot aantasting van de natuurwaarden zoals aangeven middels de instandhoudingsdoelstellingen.

Productschap Vis**Vraag/opmerking**

Paragraaf 3: externe werking: In onderhavige SMB worden alleen de effecten van het huidig gebruik in de Voordelta beoordeeld. De effecten van grootschalige ingrepen buiten de Voordelta zoals de zandwinning en de aanleg van MV2 moeten ook meegenomen worden. Dit gebeurt weliswaar in de MER, maar resultaten moet terugkomen in de rapportage van deze SMB.

Antwoord

Plannen en projecten worden meegenomen in de SMB wanneer er mogelijke relatie is met de instandhoudingsdoelstellingen van de Voordelta. Bij het beoordelen van significantie van de effecten moet rekening gehouden worden met cumulatie van gebruik en projecten. Dit betreft ook de aanleg van de MV2 en de daarvoor benodigde zandwinning.

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg****Vraag/opmerking**

Hoofdstuk 3: positieve effecten van het herstellen van de verbinding tussen het water in de Voordelta en het binnengebied, zoals de Grevelingen, meenemen in deze SMB.

Antwoord

Plannen en projecten worden meegenomen indien deze vastgesteld zijn en in de planperiode van het Beheerplan Voordelta worden uitgevoerd. Voor de Grevelingen zal een studie worden uitgevoerd naar de diverse ontwikkelingsmogelijkheden (met als doel behoud van de ecologische kwaliteit en economische vitaliteit). Het is nog niet duidelijk wat de conclusie van deze studie zal zijn en welke bestuurlijke keuze zal worden gemaakt. Aangezien het niet duidelijk is of er een verbinding, en in welke vorm, gelegd zal worden tussen de Voordelta en de Grevelingen kan dit nog niet worden meegenomen in de SMB. De uiteindelijke keuze die gemaakt wordt kan wel worden meegenomen in het beheerplan voor de volgende planperiode.

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg**

Vraag/opmerking

Hoofdstuk 4: de instandhoudingsdoelen zijn nog in concept, dus aan de uitkomsten van de Passende Beoordeling kunnen nu nog geen consequenties worden verbonden.

Antwoord

Het gebied is reeds aangewezen als beschermd gebied in het kader van de Vogelrichtlijn. De aanwijzing heeft plaatsgevonden op basis van objectieve wetenschappelijke criteria. Voor de bij het aanwijzingsbesluit genoemde vogelsoorten, op grond waarvan het gebied is aangewezen dienen de lidstaten ervoor zorg te dragen dat er geen verslechtering optreedt. Voor het Vogelrichtlijngebied de Voordelta is de Nb-wet reeds van toepassing. De voorlopige instandhoudingsdoelen voor vogels zijn een nadere uitwerking van deze lijst van vogelsoorten. De voorlopige instandhoudingsdoelen dienen zo geformuleerd te worden dat de instandhouding van het leefgebied van, en de rust voor, de bij de aanwijzing genoemde soorten verzekerd is. Het gebied is reeds aangemeld als beschermd gebied in het kader van de Habitatrichtlijn voor met name genoemde soorten en habitats. Vanaf het moment van aanmelding is iedere lidstaat verplicht verslechtering van de kwaliteit van de beschermde habitats en het leefgebied en de verstoring van de beschermde soorten te voorkomen. De voorlopige instandhoudingsdoelstellingen zijn zo geformuleerd dat deze verslechtingen voorkomen zullen worden. Indien er sprake is van een herstelopgave, bijvoorbeeld vanwege een negatieve historische trend in het voorkomen van een aanwijzings- of aanmeldingssoort, dan zal deze gemotiveerd moeten zijn met objectief wetenschappelijke feiten. In dat geval is het zowel geredeneerd vanuit de Vogelrichtlijn als vanuit de Habitatrichtlijn noodzakelijk dat er gepaste maatregelen genomen worden, teneinde het herstel te kunnen realiseren.

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg**

Vraag/opmerking

Hoofdstuk 4: naast de mogelijke effecten van de realistische alternatieven in de SMB op de instandhoudingsdoelen van de Voordelta, in de SMB je ook richten op de mogelijke effecten van deze realistische alternatieven op het gebruik zelf.

Antwoord

De SMB is er op gericht op de milieueffecten van de verschillende alternatieven voor de Voordelta in kaart te brengen. Een van de uitgangspunten bij het op stellen van de alternatieven is het belang van het gebruik in het gebied. In het beheerplan Voordelta, ten behoeve waarvan deze SMB wordt opgesteld, zal verder ingegaan worden op de belangenafweging tussen natuurdoelstellingen en gebruik in de Voordelta.

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg**

Vraag/opmerking

Hoofdstuk 4: 1e zin par 4.1 'het gebruik dat ... natura 2000 gebieden'', hierin graag het woord 'versturende' invoegen tussen significante en gevolgen.

Antwoord

Dit is juridisch niet correct. De Habitatrichtlijn artikel 6 lid 3 en de Nb-

wet artikel 19f spreekt alleen over significante gevolgen. Bovendien heeft de bescherming zowel betrekking op het voorkomen van verslechtering van het leefgebied als het zorgen dat er geen verstorende factoren voor de soorten optreden (Habitatrichtlijn art 6 lid 2).

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg**

Vraag/opmerking

Hoofdstuk 4: er wordt nu nog onderzoek gedaan naar autonoom gebruik en huidige natuurwaarden. De vraag is dus of significante gevolgen onderbouwd kunnen worden als deze onderzoeken nog lopen. Zolang niet bewezen is dat effecten van gebruik significant zijn, kan het bestaand gebruik niet worden verboden.

Antwoord

Volgens de NB-wet artikel 19d lid1 zijn alle activiteiten die gevolgen voor soorten en habitats kunnen hebben vergunningplichtig. Dat betekent dat gebruik, waarvan niet op voorhand vaststaat dat dit gebruik geen gevolgen heeft, niet zomaar toegestaan is. Door gebruik middels het beheerplan toe te staan, kan dit gebruik zonder vergunning doorgang vinden. Omdat het beheerplan als doel heeft gebruik te reguleren is het noodzakelijk eerst een passende beoordeling te doorlopen. Met de passende beoordeling dient het ontbreken van significante effecten aangetoond te worden. Het beheerplan wordt daarom zodanig opgesteld dat het beheerplan (in zijn totaal) géén negatieve gevolgen voor de natuurlijke kenmerken en waarden zal hebben. Omdat in veel gevallen wetenschappelijk aannemelijk gemaakt kan worden dat het bestaande gebruik naar huidige omvang locatie en trend, de natuurlijke ontwikkeling en het bestaan van de natuurwaarden in het gebied niet in de weg heeft gestaan, zal in veel gevallen bij een ongewijzigd gebruik verzekerd kunnen worden dat er geen negatieve gevolgen van het plan ten aanzien van de natuurlijke kenmerken en waarden zullen optreden.

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg**

Vraag/opmerking

Pagina 20: nieuwe vormen van recreatie of andere activiteiten moeten niet bij voorbaat vergunningplichtig worden gesteld. Zodra die gebruiksvorm bekend is moet eerst bekeken worden of er mogelijke significante effecten optreden ten gunste van die nieuwe gebruiksvorm en afhankelijk daarvan moet de activiteit vergunningplichtig worden gesteld. Graag een dergelijke passage in de SMB opnemen.

Antwoord

Het beheerplan beschrijft welke bestaande activiteiten in de Voordelta zijn uitgezonderd van vergunningplicht en voor welke bestaande activiteiten er een vergunning nodig is. Nieuwe vormen van recreatie en andere activiteiten, die een verslechterend of verstorend effect kunnen hebben, zijn bij wet vergunningplichtig. In het beheerplan kunnen deze niet toegestaan worden, omdat het beheerplan dan activiteiten zou toestaan die mogelijk significante gevolgen kunnen hebben. Het beheerplan wordt vastgesteld voor een periode van maximaal 6 jaar. Daarna wordt het beheerplan geëvalueerd. In de volgende versie van het beheerplan kan de nieuwe activiteit als bestaand gebruik worden opgenomen indien deze geen significante effecten heeft.

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg**

Vraag/opmerking

pagina 21: graag als derde resultaat van de Passende Beoordeling toevoegen: een set criteria op basis waarvan, in een eventuele situatie waarin 2 of meerdere gebruiksvormen cumulatief een te grote verstoring teweegbrengen, een keuze gemaakt kan worden tussen die vormen van gebruik, inclusief een inschatting van de gevolgen van deze criteria op het gebruik.

Antwoord

De wet (en de HR en VR) schrijven niet voor hoe significante gevolgen vermeden dienen te worden. Dat betekent dat er in het geval van cumulatieve effecten enige beleidsvrijheid bestaat om in het beheerplan bestaand gebruik toe te staan dan wel te verbieden. De SMB is juist bedoeld om de alternatieven, mede aan de hand van de inspraakreacties te onderzoeken. De conclusies van de alternatievenafweging zullen in het beheerplan worden meegenomen. Hier zal ook een kader worden gegeven hoe om te gaan met verschillende vormen van gebruik in relatie tot de natuurdoelstellingen.

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg**

Vraag/opmerking

paragraaf 4.2: nergens staat genoemd dat handhaven van het huidige gebruik de insteek van het beheerplan Voordelta is. Dit moet ons inziens wel de intentie zijn. Gaarne deze intentie opnemen in de notitie.

Antwoord

Insteek van het beheerplan is een zodanig beheer dat de doelstellingen voor het Natura 2000 gerealiseerd worden. Binnen dit kader wordt ernaar gestreefd het bestaand gebruik zo goed mogelijk in te passen.

**Recreatieschap
Voorne/Putten/Rozenburg**

Vraag/opmerking

pagina 22 onder 'resultaten onderzoek alternatieven': graag als derde resultaat een overzicht van de gebruiksvormen die schade oplopen door het voorgestelde maatregelenpakket toevoegen, alsmede een inschatting van de mate waarin dit dan gebeurt.

Antwoord

De SMB is er op gericht op de milieueffecten van de verschillende alternatieven op de Voordelta in kaart te brengen. Een van de uitgangspunten bij het op stellen van de alternatieven is het belang van het gebruik in het gebied. In het beheerplan Voordelta, en behoefte waarvan deze SMB wordt opgesteld, zal verder ingegaan worden op de belangenafweging tussen natuurdoelstellingen en gebruik in de Voordelta. Ook zal in het beheerplan worden aangegeven welke schade-regeling zal gelden.

**Waterschap
Zeeuwse Eilanden**

Vraag/opmerking

Er vindt periodiek onderhoud plaats aan waterkeringen, die kunnen leiden tot tijdelijke aantasting van de natuurwaarden in de Voordelta. Eventuele verplichte compensatie leidt tot belemmeringen voor het instandhouden van de veiligheid van de waterkeringen. Dit moet voorkomen worden door de begrenzing van het zeereservaat voldoende ver uit de laagwaterlijn te leggen.

Antwoord

De begrenzingen van de Natura 2000 gebieden is reeds vastgelegd bij de aanwijzing (VR) dan wel bij de aanmelding van het gebied (HR). Het vaststellen van de begrenzing is in de eerste plaats een wetenschappelijke en geen maatschappelijke afweging. Het aanpassen van de begrenzingen is dus niet zomaar mogelijk. Waterkeringen vallen binnen de Natura 2000 gebieden. Bij het onderhoud aan waterkeringen zullen - indien significante effecten bij voorbaat niet uit te sluiten zijn - mitigerende maatregelen moeten worden getroffen. Indien na het treffen van mitigerende maatregelen er nog steeds significante effecten optreden en er zijn geen reële alternatieven voor het onderhoud, dan zal er - conform de Natuurbeschermingswet 1998 - gecompenseerd moeten worden.

Gemeente Veere**Vraag/opmerking**

Met betrekking tot het zeereservaat wordt gesproken over het bewerkstellingen en waarborgen van verhoogde doelstellingen. Onduidelijk is op welke wijze het onderscheid aan de orde komt bij het opstellen van de instandhoudingsdoelen en de Passende Beoordelingen.

Antwoord

De instandhoudingsdoelen gelden voor de hele Voordelta. Ook zonder aanleg van de Tweede Maasvlakte zullen deze instandhoudingsdoelen gerealiseerd moeten worden. De compensatieopgave geldt voor de compensatie van de negatieve gevolgen van de Tweede Maasvlakte op het gehele Natura 2000 gebied. Deze compensatie wordt gerealiseerd door een kwaliteitsverbetering, in de Voordelta. De compensatiemaatregelen mogen het realiseren van de instandhoudingsdoelen in de gehele Voordelta bovendien niet in de weg staan.

Zuid-Hollands Landschap**Vraag/opmerking**

Gaarne een gedegen overzicht geven van de huidige gebruiksfuncties in de Voordelta, inclusief trends en mogelijke toekomstige ontwikkelingen. De tabellen 4.1 en 4.2 dienen hiertoe uitgebreid te worden. Specifiek dient hierbij gekeken te worden naar effecten van landgebonden recreatie bij de rustgebieden die grenzen aan het vasteland (bv. loslopende honden in slikkengebied van Voorne).

Antwoord

De in de notitie Reikwijdte en Detailniveau opgenomen tabellen 4.1 (relevante activiteiten in de Voordelta) en 4.2 (relevante natuurwaarden in de Voordelta) zijn inderdaad niet volledig. In de SMB en de Passende Beoordeling worden de huidige en autonome gebruiksfuncties/activiteiten en natuurwaarden in beeld gebracht, resulterend in gedetailleerde overzichten.

Zuid-Hollands Landschap**Vraag/opmerking**

Effecten gebruiksfuncties dienen te worden beoordeeld op individueel soortniveau en niet op soortgroepniveau zoals die notitie voorwendt. Uitwerking van ecologische vereisten per soort is noodzakelijk omdat soorten heel verschillend op verstoring kunnen reageren. Praktisch toetskader is het rapport 'gebieden met bijzondere ecologische waarden op het NCP' van RIKZ/Alterra in 2005.

Antwoord

In de Passende Beoordeling worden de effecten van gebruiksfuncties inderdaad op individueel soortniveau beoordeeld en niet op soortgroepsniveau.

Zuid-Hollands Landschap**Vraag/opmerking**

Ter attentie van de genoemde alternatieven wijzen wij u op het Basisrapport bij de Passende Beoordeling Landaanwinning, deelrapport Voordelta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek. Het alternatief 'zoutwaterinlaat en opvullen' creëert nieuwe mogelijkheden voor de eideereend en de toppereend. Destijds bestond hiervoor geen compensatieopgave. Graag onderzoeken in de SMB of deze aanname nog steeds van toepassing is.

Antwoord

Reeds eerder is in de PKB besloten dat deze optie onvoldoende geschikt is als compensatiemaatregel voor het aanleggen van de landaanwinning. Dit alternatief wordt dan ook niet meegenomen binnen de SMB.

Zuid-Hollands Landschap**Vraag/opmerking**

Inzetten op het begripsvorming en draagvlak bij de gebruikers en waar mogelijk nieuwe vormen van natuurvriendelijke recreatie faciliteren.

Antwoord

Wij zijns ons er zeer van bewust dat draagvlak onder en medewerking van de gebruikers cruciaal is voor het bereiken van de beoogde natuurdoelstellingen. Verder delen wij de mening dat het realiseren van de doelstellingen voor een belangrijk deel afhankelijk is van (zelf)regulering van het gebruik in het gebied. In de handhavingsstrategie die momenteel wordt opgesteld, speelt (zelf)regulering dan ook een belangrijke rol.

Provincie Zeeland**Vraag/opmerking**

Ons inziens is het niet wettelijk verplicht om een SMB op te stellen in het kader van het beheerplan Voordelta.

Antwoord

Indien een op te stellen beheerplan 'significante gevolgen' voor een habitatgebied kan hebben, dient een passende beoordeling worden gemaakt, en, ingevolge de SMB-richtlijn, ook een SMB. Slechts wanneer alle activiteiten in een gebied aan het vergunningsregime van de Nbw 1998 worden onderworpen, en dus in het kader van de vergunning-procedures (ex art. 19d e.v. Nbw 1998) een habitattoets zal plaatsvinden, is een passende beoordeling (en dus de SMB) niet noodzakelijk voor vaststelling van het beheerplan. Wanneer echter in het beheerplan bepaalde activiteiten of handelingen in het beheersgebied op voorhand

zullen worden toegelaten (lees: niet vergunningplichtig zullen zijn), hetgeen in het onderhavige beheerplan het geval zal zijn, zal vrijwel zeker een passende beoordeling, en dus een SMB moeten volgen om significante effecten uit te sluiten.

Provincie Zeeland

Vraag/opmerking

Graag zoveel als mogelijk restricties voor recreatie en de visserij beperken.

Antwoord

Een van de uitgangspunten bij het op stellen van de alternatieven is het belang van het gebruik in het gebied. In het beheerplan Voordelta, ten behoeve waarvan deze SMB wordt opgesteld, zal verder ingegaan worden op de belangenafweging tussen natuurdoelstellingen en gebruik in de Voordelta.

Provincie Zeeland

Vraag/opmerking

Graag realiteitsgehalte van beheersmaatregelen toetsen met betrekking tot de regionale sociaal economische gevolgen.

Antwoord

Een van de uitgangspunten bij het op stellen van de alternatieven is het belang van het gebruik in het gebied. In het beheerplan Voordelta, ten behoeve waarvan deze SMB wordt opgesteld, zal verder ingegaan worden op de belangenafweging tussen natuurdoelstellingen en gebruik in de Voordelta.

Provincie Zeeland

Vraag/opmerking

Bij alternatiefontwikkeling acht slaan op bestaande plannen op regionaal en nationaal niveau. Voor Grevelingengebied bestaan plannen om maatregelen te nemen in kader van VHR en KRW. Opening Brouwersdam: het rustgebied voor de Brouwersdam vormt een belemmering voor ontwikkeling van de opening.

Antwoord

In de beheerplannen wordt aangegeven welke beleids- en beheersmaatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen en soorten in het betreffende gebied te realiseren en hoe een en ander zich verhoudt tot naast gelegen Natura 2000 gebieden en tot vormen van (bestaand) gebruik. In de beheerplannen worden de instandhoudingsdoelstellingen in omvang, ruimte en tijd nader uitgewerkt. Het beheerplan legt een relatie met andere plannen en andere wet- en regelgeving. Plannen en projecten worden meegenomen indien deze vastgesteld zijn en in de planperiode van het Beheerplan Voordelta worden uitgevoerd. Voor de Grevelingen zal een studie worden uitgevoerd naar de diverse ontwikkelingsmogelijkheden (met als doel behoud van de ecologische kwaliteit en economische vitaliteit). Het is nog niet duidelijk wat de conclusie van deze studie zal zijn en welke bestuurlijke keuze zal worden gemaakt. Aangezien het niet duidelijk is of er een verbinding, en in welke vorm, gelegd zal worden tussen de Voordelta en de Grevelingen kan dit nog niet worden meegenomen in de SMB. De uiteindelijke keuze die gemaakt wordt kan wel worden meegenomen in het beheerplan voor de volgende planperiode.

Provincie Zeeland**Vraag/opmerking**

De provincie pleit voor maatregelen bestaand uit 2 componenten: deels beperkingen van bestaand gebruik in de Voordelta en deels door het treffen van tijdelijke extra beheermaatregelen, deze laatste kunnen in een later stadium overgeheveld worden naar bepaalde zones in het Grevelingen gebied. Dit punt is 16 juni reeds ingebracht. Wij verwachten hier nu een antwoord op.

Antwoord

De beheersmaatregelen die worden genomen gelden voor de duur van de planperiode van het beheerplan. Wanneer op basis van evaluatie en onderzoek (bv de studie naar de ontwikkeling van de Grevelingen) er treden is tot wijziging van de doelstelling van de gebieden zal dit ook zijn weerslag vinden in de beheersmaatregelen. Dit kan in een volgende planperiode zijn weerslag vinden. Wanneer beperkingen worden geregeld middels toegangsbeperkingsbesluiten kunnen deze ook tussentijds gewijzigd worden.

Provincie Zeeland**Vraag/Opmerking**

Voorgenomen monitoringmaatregelen die wettelijk verplicht zijn, opnemen in de SMB. Monitoring ook richten op sociaal economische gevolgen en niet alleen op natuur.

Antwoord

Het SMB zal (inhoudelijke) informatie aanleveren ten behoeve van het (verplichte) monitoringprogramma. Het aspect monitoring en evaluatie (in brede zin) zal verder worden uitgewerkt in het beheerplan.

Gemeente Goedereede**Vraag/opmerking**

Slijkgat: kotters steken steeds dieper. In SMB uitgaan van een diepte tot 5,5 m - NAP, ervan uitgaande dat het akkoord Alders in de toekomst geëffectueerd zal worden.

Antwoord

In de SMB wordt nu uitgegaan van een diepte van -5 m (het huidige niveau van onderhoud). In de SMB worden namelijk alleen plannen en projecten meegenomen die reeds vastgesteld zijn voor de planperiode van het Beheerplan Voordelta. Voor wat betreft het door u genoemde akkoord Alders is dit niet het geval. De partijen die de afspraak hebben gemaakt kunnen alsnog een Passende Beoordeling laten uitvoeren voor een verdieping van het Slijkgat. Indien deze verdieping geen significante effecten heeft kan dit in principe plaats vinden.

Gemeente Westvoorne**Vraag/opmerking**

De instandhoudingsdoelen zijn concept, maar in het kader van beheerplan vindt wel toetsing plaats aan deze instandhoudingsdoelen. Dit is ons inziens in strijd met rechtszekerheid.

Antwoord

Zie antwoord bij Recreatieschap Voorne/Putten/Rozenburg.

Gemeente Westvoorne**Vraag/opmerking**

De combinatie Voordelta en zeereservaat is onjuist. Dit leidt tot extra beperkingen in hun gebied, te weten voormalig autostrand te Oostvoorne. Wij pleiten voor een volwaardige rechtsgang die betrekking heeft op dit gebied, inclusief duidelijkheid op detailniveau wat de consequenties zijn voor het strand. De concept-notitie biedt hierover geen aanknopingspunt.

Antwoord

Door een gecombineerd beheerplan Voordelta / zeereservaat te maken wordt de burger middels één plan duidelijkheid geboden t.a.v. de activiteiten die toegestaan zijn in de Voordelta ten gevolge van de instandhouding van de Natura 2000 doelen en de te nemen maatregelen in het kader van de compensatie van de Tweede Maasvlakte. Dit geldt dus ook en aanzien van de activiteiten op het strand. Door een gecombineerd beheerplan te maken, wordt tegemoet gekomen aan de wens van een groot deel van de regio.

Gemeente Westvoorne**Vraag/opmerking**

Procedures voor omringende Natura 2000 gebieden lopen nog niet. In het kader van een integrale benadering van de beheerproblematiek en het in beeld brengen van de invloeden daarvan voor met name het recreatieve gebruik achten wij het noodzakelijk dat ook hiervoor de volledige rechtsgang wordt gevolgd.

Antwoord

Het antwoord betreffende het nog niet definitief zijn van de instandhoudingsdoelstellingen (zie Recreatieschap Voorne/Putten/Rozenburg) geldt ook t.a.v. de omringende Natura 2000 gebieden.

Gemeente Westvoorne**Vraag/opmerking**

Hoe is besluitvorming tot koppeling Voordelta en zeereservaat gelopen. In IDON-nieuwsbrief wordt immers nog gesproken over een mogelijke koppeling. Wij beschouwen dit als overhaaste besluitvorming in kader van de Tweede Maasvlakte die de Voordelta niet ten goede komt.

Antwoord

In de IDON-nieuwsbrief staat vermeld dat het besluit tot koppeling van het beheerplan Voordelta en zeereservaat afhangt of dit beheerplan gerealiseerd kan worden binnen het tijdsbestek dat de aanleg van de Tweede Maasvlakte vereist. Dit laatste is het geval, waarna het besluit tot koppelen genomen is. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van een groot deel van de regio om één beheerplan Voordelta/zeereservaat te maken, opdat in een keer duidelijkheid geboden wordt aan de burger ten aanzien van de activiteiten die toegestaan zijn.

RECRON**Vraag/opmerking**

In SMB wordt onvoldoende rekening gehouden met (milieu-)effecten van de Tweede Maasvlakte op toerisme en recreatie.

Antwoord

De SMB is er op gericht op de milieueffecten van de verschillende alternatieven in de Voordelta in kaart te brengen. Een van de uitgangspunten bij het op stellen van de alternatieven is het belang van het gebruik in het gebied. In het beheerplan Voordelta, en behoeve waarvan deze SMB wordt opgesteld, zal verder ingegaan worden op de belangenafweging tussen natuurdoelstellingen en gebruik in de Voordelta.

RECRON**Vraag/opmerking**

De doelstelling (van het Kabinet) moet worden aangevuld met het volgende uitgangspunt: 'compenserende maatregelen mogen niet leiden tot een aantasting van het regionaal economisch en maatschappelijk belang van toerisme en recreatie op de Zuid-Hollandse eilanden en Schouwen-Duiveland en de daarmee samenhangende leefbaarheidsaspecten'.

Antwoord

De doelstelling van het kabinet (zoals vastgelegd in de PKB 2006) is dat bij het nemen van compenserende maatregelen zo veel mogelijk rekening gehouden zal worden met de belangen van bestaande gebruikers in het gebied. Het is echter niet uit te sluiten dat het beperken van de gebruiksfuncties zal leiden tot schade voor gebruikers van het betrokken gebied. Bij het afwegen van de te nemen maatregelen zal echter zo veel mogelijk gekozen worden voor de voor de regionale economie minst schadelijke maatregelen.

RECRON**Vraag/opmerking**

De relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu en de mogelijke ontwikkeling daarvan als het plan of programma niet wordt uitgevoerd. Voor de regio (Zuid-Hollandse eilanden en Schouwen-Duiveland) zou dat kunnen betekenen: - geen toename van horizonvervuiling ; - geen zwaar transport via Dammenroute; - geen toename fijnstof; - geen smogvorming ; - geen verslechtering luchtkwaliteit; - geen wijziging van zeestromen in de Voordelta, waardoor verandering van bestaand milieu kan optreden.

Antwoord

In de SMB zal de bestaande situatie (inclusief autonome ontwikkeling) van de Voordelta beschreven worden. De aspecten die te maken hebben met de ontwikkeling van het havengebied zullen echter geen onderdeel uitmaken van deze SMB. Deze aspecten maken onderdeel uit van de Milieu Effect Rapportages die op dit moment worden voorbereid door het Havenbedrijf Rotterdam.

RECRON**Vraag/opmerking**

Bij de Passende Beoordeling van het huidige recreatieve gebruik van de Voordelta , dient rekening gehouden te worden met de unieke watersportlocaties en recreatiestranden in het Deltagebied , waarbij met

name het gebied voor de Brouwersdam zich heeft ontwikkeld tot een locatie van Europees topniveau op het gebied van windsurfen, kitesurfen en zeilen. Hier zien we een positieve symbiose tussen recreatieve beleving, recreatief medegebruik en instandhouding natuurwaarden. Bij het gepland toekomstig gebruik dient rekening te worden gehouden met de zeewaartse ontsluiting van het Grevelingenmeer, de zee-/schutsluis in de Brouwersdam ter hoogte van het Brouwershavense gat.

Antwoord

Bij het opstellen van (eventuele) maatregelen wordt rekening gehouden met het recreatieve belang van de Brouwersdam, en dit zal dus ook de aandacht hebben in de Passende Beoordeling. Plannen en projecten worden meegenomen indien deze vastgesteld zijn en in de planperiode van het Beheerplan Voordelta worden uitgevoerd. Voor de Grevelingen zal een studie worden uitgevoerd naar de diverse ontwikkelingsmogelijkheden (met als doel behoud van de ecologische kwaliteit en economische vitaliteit). Het is nog niet duidelijk wat de conclusie van deze studie zal zijn en welke bestuurlijke keuze zal worden gemaakt. Aangezien het niet duidelijk is of er een verbinding, en in welke vorm, gelegd zal worden tussen de Voordelta en de Grevelingen kan dit nog niet worden meegenomen in de SMB. De uiteindelijke keuze die gemaakt wordt kan wel worden meegenomen in het beheerplan voor de volgende planperiode.

RECRO

Vraag/opmerking

Wij pleiten ervoor om in de SMB nadrukkelijk samenhang aan te geven tussen natuureffecten, milieu-effecten, ecologische effecten, economische en maatschappelijke effecten. Voortschrijdend inzicht in de ontwikkeling van natuurwaarden en recreatief medegebruik in Nationaal Park de Oosterschelde en het Grevelingenmeer, kan daarbij leidraad zijn.

Antwoord

De Strategische Milieubeoordeling heeft tot doel de milieubelangen volwaardig te laten meewegen in de besluitvorming over het Beheerplan van de Voordelta. In het beheerplan zelf zal meer aandacht zijn in de samenhang tussen verschillende functies (natuur, recreatie, visserij) in de Voordelta. In het beheerplan zal ook worden beschreven hoe omgegaan zal worden met voortschrijdende inzichten en ontwikkelingen.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

Bij de relevant activiteiten (blz. 20) ontbreken ons inziens Zandwinning (voor zandsuppletie), Zandsuppletie (voor kustversterking) en Schelpenwinning.

Antwoord

De in de notitie Reikwijdte en Detailniveau opgenomen tabel 4.1 (relevante activiteiten in de Voordelta) is inderdaad niet volledig. In de Passende Beoordeling worden de huidige en autonome gebruiksfuncties/activiteiten in beeld gebracht. Daarin worden zandwinning, zandsuppleties en schelpenwinning uiteraard meegenomen.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

Te verwachten ontwikkelingen zijn bij relevante activiteiten niet benoemd zoals windmolens in zee, getijdencentrale en herstel getijde in de delta (zoals het "Kierbesluit").

Antwoord

Plannen en projecten worden meegenomen indien deze vastgesteld zijn en in de planperiode van het Beheerplan Voordelta worden uitgevoerd. Concreet betekent dit dat het kierbesluit in elk geval meegenomen zal worden. Windmolens in zee (in dit gebied zijn deze niet toegestaan) en de getijdencentrale vallen niet in deze categorie en zullen dan ook niet als zodanig worden meegenomen.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

De Voordelta kent al een (definitieve) aanwijzing op grond van de Vogelrichtlijn (blz. 6 en 12). Er is sprake van een herziening en een gecombineerde aanwijzing met de Habitatrichtlijn als Natura 2000 gebied. Op de Voordelta geldt dus (ook) de Vogelrichtlijn (blz. 15).

Antwoord

Ja, op de Voordelta geldt de Vogelrichtlijn.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

Bij de aanleiding (blz. 6 maar ook 8 en 19) kan een explicatie van de toegevoegde waarde (verschil) van de SMB op de Passende Beoordeling verhelderend zijn.

Antwoord

De Passende beoordeling van het beheerplan toetst of de in het beheerplan toegestane gebruiksvormen de natuurlijke kenmerken en waarden van het Natura 2000 gebied aantasten. Een passende beoordeling dient uitgevoerd te worden, indien het plan gebruik toestaat dat mogelijke significante effecten heeft. Omdat er een passende beoordeling noodzakelijk is, is er automatisch ook een strategische milieubeoordeling nodig. De strategische milieubeoordeling is primair bedoeld om, rekening houdend met andere belangen, te onderzoeken of er alternatieven zijn voor het bereiken van de natuur- en milieudoelen die voor het gebied van toepassing zijn.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

Het zeereservaat beperkt zich tot de compensatie van verloren zee-natuur, duinnatuur wordt buiten het reservaat gecompenseerd.

Antwoord

Dit is juist.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

De op blz. 7 geïntroduceerde afkorting SBZ wordt daar niet uitgeschreven of uitgelegd (zoals wel op blz. 12).

Antwoord

SBZ= Speciale Beschermingszone, Dit zal worden toegelicht/uitgeschreven in de SMB.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

Geldt de externe werking ook voor broedplaatsen van soorten die foerageren in de Voordelta (omgekeerd voorbeeld blz. 15)?

Antwoord

Ja, dit is het geval wanneer het gaat om broedvogels waarvoor een ander, omringend Natura 2000 gebied is aangewezen (ofwel dat er in dat Natura 2000 gebied een instandhoudingsdoel is geformuleerd voor deze broedvogels die in de Voordelta foerageren).

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

De tekst op blz. 15/16 over de PKB is inmiddels toe aan een actualisatie.

Antwoord

De teksten met betrekking tot de PKB zullen worden aangepast aan de meest actuele informatie met betrekking tot deze procedure.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

Van zwakke schakel wordt gesproken bij een kwetsbaarheid voor stormen die eens in de 10.000 jaar voorkomen (ipv 4.000 jaar, blz. 18).

Antwoord

In de wet op de waterkering is de vastgelegde veiligheidsnorm voor Voorne en Goeree 1/4000 per jaar. De zwakke schakels zullen daarom ook op dat veiligheidsniveau worden versterkt.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking

Bij het beleidskader en bij de inhoudsopgave wordt niet verwezen naar beide MER-ren die nu lopen.

Antwoord

In de SMB zal hier naar worden verwezen.

Gemeente
Schouwen-Duiveland

Vraag/opmerking

Wij zijn het niet eens met de reikwijdte en detailniveau zoals u beschrijft op pagina 19 in uw concept-notitie. Uw voorstel strookt niet met paragraaf 5.2. Inhoud van het milieuraapport uit de folder van het Ministerie van VROM over de toepassing van de Europese Richtlijn 2001/42/EG voor Strategische Milieubeoordeling en uw samenvatting op pagina 10 van uw concept-notitie.

Antwoord

De SMB dient in volledige overeenstemming te zijn met de vereisten uit de Europese SMB-Richtlijn 2001/42/EG. De reikwijdte en het detailniveau van het milieuraapport dient echter wel afgestemd te zijn op de voorgenomen activiteit, waardoor het mogelijk is dat aan sommige aspecten als genoemd in deze paragraaf geen aandacht wordt besteed.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Wij vrezen dat het beheerplan Natura 2000/zeereservaat onder andere verstorend werkt op de recreatief-toeristische ontwikkeling op Schouwen-Duiveland, de innovaties en het investeringsniveau binnen deze sector. Ons is toegezegd dat de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) niet van invloed is op bestaande activiteiten. Deze toezegging is gedaan door medewerkers van Project Bureau Mainport op 27 juni 2005 in het gemeentehuis in Zierikzee. Met het lezen van de concept-notitie beseffen wij dat deze toezegging van nihil waarde is en wederom aangeeft dat de rijksoverheid onze gemeente in dit proces onvoldoende serieus neemt. U zult begrijpen dat dit van invloed is op een toekomstige samenwerking inzake het beheerplan.

Antwoord

Het beheerplan Voordelta heeft (mede) als doel om waar het kan gebruik dat plaats vindt binnen de Voordelta te vrijwaren van vergunningplicht. Om dit vanuit de wetgeving mogelijk te maken is het noodzakelijk om een Passende beoordeling uit te voeren (in het kader van deze SMB) om aan te tonen dat bestaand gebruik niet strijdig is met de instandhoudingsdoelstellingen. Bij het opstellen van de instandhoudingsdoelen is de bestaande situatie grotendeels als referentie gebruikt. Het is dus niet waarschijnlijk dat in die gebieden waar instandhoudingsdoelstellingen gelden aan bestaand gebruik (grote) beperkingen zullen worden opgelegd. Een toename van het gebruik is mogelijk niet toegestaan. In dit beheerplan zijn ook verbeteropgaven en compensatiemaatregelen voor de effecten van de Tweede Maasvlakte opgenomen. Vanuit deze maatregelen is het noodzakelijk om (lokaal) een verhoging van de natuurkwaliteit van het gebied te realiseren. In deze gebieden zal bestaand gebruik wel deels beperkt worden.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Wij willen u erop wijzen dat stranden, duinen, platen en ondiepten op natuurlijk wijze gevormd zijn en zich blijven vormen. Deze dynamiek is ons inziens moeilijk vast te leggen in begrenzingen en regels. Wij vragen u hoe u hiermee omgaat. Wij wijzen u erop dat wij vinden dat de recreatiesector niet de dupe mag worden van beperkingen vanwege deze dynamiek.

Antwoord

Bij het opstellen van compensatiemaatregelen (in het beheerplan) wordt rekening gehouden met de dynamiek van het gebied. De maatregelen zullen zo worden gekozen dat niet wordt verwacht dat de begrenzing die gedurende de planperiode wordt vastgesteld aangepast moeten worden. Bij de herziening van het beheerplan is het natuurlijk mogelijk om maatregelen bij te stellen. Dit zal echter alleen gebeuren na bestuurlijk- en maatschappelijk overleg en een formele inspraakronde.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag

Wij vrezen dat de procedures in het kader van het Beheerplan Voordelta/Zeeservaat kostenverhogend en tijdrovend zijn voor ondernemers, organisaties en overheden. Wij vragen ons af wie ons deze kosten compenseert. Tevens zal het beheerplan Natura 2000/

zeereservaat ons inziens leiden tot een toenemend wantrouwen jegens de overheden.

Antwoord

Het Beheerplan Voordelta heeft (mede) als doel om waar het kan gebruik dat plaats vindt binnen de Voordelta te vrijwaren van vergunningplicht. Het doel hiervan is ook om zo veel mogelijk procedures te vermijden die kosten- en tijdverhogend zullen werken, voor zowel ondernemers als overheden.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Wij vinden dat het onderscheid tussen de Voordelta en de compensatie voor de Tweede Maasvlakte onvoldoende duidelijk wordt in termen van instandhoudingdoelen en Passende Beoordeling.

Antwoord

In de SMB en de Passende beoordeling zal dit onderscheid zo helder mogelijk worden aangegeven.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Wij willen van u weten welke rol gemeenten hebben in het toetsingskader en de procedure van toetsing in het kader van de passende beoordeling. Het kan niet zo zijn dat wij hier geen invloed op uit kunnen oefenen.

Antwoord

De Passende beoordeling zal tezamen met de SMB ter inzage worden gelegd. De Gemeentes kunnen inspreken en beroep/bezwaar indienen tijdens de ter visie legging.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Betreft de strategische milieubeoordeling alleen de instandhoudingdoelen van de Voordelta of ook de doelstellingen van de compensatie van de Tweede Maasvlakte (Zeereservaat)? En waar zit het onderscheid tussen deze twee in het kader van de Strategische Milieubeoordeling (SMB).

Antwoord

De SMB en de Passende beoordeling zijn ondersteunend aan het Beheerplan Voordelta. In het Beheerplan wordt zowel het bestaand gebruik als de compensatiemaatregelen (lokaal beperking bestaand gebruik) opgenomen. In de SMB vindt de toets plaats of het geheel aan gebruik (inclusief compensatiemaatregelen) in overeenstemming is met de instandhoudingsdoelstellingen van de Voordelta.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Waar zijn de concept-instandhoudingdoelstellingen in het kader van de compensatie van de Tweede Maasvlakte en de Voordelta te vinden? Op welke actuele natuurwaarden zijn de instandhoudingdoelen gebaseerd? Op welke wijze zijn deze actuele waarden vertaald naar de instandhoudingdoelen?

Antwoord

Op http://www2.minInv.nl/thema/groen/natuur/Natura_2000gebieden/kaarten/gebieden.htm zijn de concept-instandhoudingsdoelen (dec 2005) voor de Voordelta te vinden. Deze zijn echter na inspraak en interdepartementaal overleg behoorlijk gewijzigd. De gewijzigde doelen zijn nog niet openbaar. Daarnaast staat op deze site de brief aan de kamer en de Natura 2000-doelendocumenten. Voor de vogels is gebruik gemaakt van de meest recente informatie van SOVON, zie volgende rapport: SOVON & CBS (2006, in voorbereiding): Trends van vogels in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen. Voor de habitattypen en -habitatsoorten zijn verschillende bronnen gebruikt. Het Natura 2000 doelendocument geeft de kaders voor de formulering voor de Natura 2000 doelen en voor de begrenzing van de gebieden.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Wat bedoelt u exact met "externe werking", wat is het toetsingskader en de toetsingsprocedure en wat wordt de rol van de gemeente in dit proces?

Antwoord

Met externe werking wordt bedoeld dat activiteiten die niet in beschermde gebied (de speciale beschermingszone) plaats vinden mogelijk toch (significant) negatieve effecten op de natuurlijke kenmerken van het gebied kunnen hebben. In de Passende beoordeling behorende bij de SMB zal het toetsingskader worden beschreven en uitgelegd worden op welke wijze beoordeeld is. De Passende beoordeling zal tezamen met de SMB ter inzage worden gelegd. De Gemeentes kunnen inspreken en beroep/bezwaar indienen tijdens de ter visie legging.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Op welke wijze wordt de bijdrage van het effect van een activiteit bepaald op de mate waarin een instandhoudingdoel wordt beïnvloed? Wilt u deze vraag beantwoorden mede in relatie tot de bijdrage van het effect van autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld meer recreatievaart, meer badgasten, meer variatie in evenementen, zeespiegelrijzing, verandering in kwaliteit omgevingsfactoren en kierbesluit) op deze instandhoudingdoelen.

Antwoord

De manier van beoordelen van de activiteit aan de instandhoudingsdoelstellingen zal in de Passende beoordeling worden beschreven. Deze beoordeling volgt de wijze van beoordelen zoals beschreven in de handreiking die LNV heeft opgesteld. Aspecten die hierbij een rol spelen zijn: de landelijke staat van instandhouding van deze soort, het

relatief belang van de Voordelta voor deze soort, en de autonome ontwikkeling van deze soort (of habitatype). Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de autonome ontwikkeling van het gebruik.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

In de planologische kernbeslissing staan activiteiten beschreven met substantieel negatieve effecten. In welke mate is dit uitgangspunt beperkend voor het project ComCoast. Ter toelichting ComCoast is een project van uw ministerie dat alternatieve vormen van kustverdediging onderzoekt. Uit een werkatelier, georganiseerd door uw ministerie in onze gemeente in het najaar van 2005, blijkt dat ComCoast innovatieve kansen biedt voor de ontwikkeling van nieuwe toeristische producten (dag- en verblijfsrecreatie) die vallen binnen de term ecotoerisme. In hoeverre zijn dit soort initiatieven in de toekomst nog mogelijk?

Antwoord

Instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld voor een bepaalde periode. Deze doelstellingen worden eens in de zoveel tijd geëvalueerd. Wanneer het wenselijk is om op een andere manier naar een gebied te kijken (bv een andere vorm van kustverdediging zoals onderzocht wordt in ComCoast, openstellen dammen) is het mogelijk deze aan te passen. Daarbij wordt natuurlijk ook bekeken wat het effect is op de totale natuurkwaliteit. Daarnaast worden beheerplannen voor een bepaalde periode vastgesteld (max. 6 jaar). Na deze periode is het mogelijk dit soort aspecten, na een passende beoordeling, een plaats in het beheerplan te geven.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Wat is het effect van zeespiegelrijzing en het project "Ruimte voor rivieren" op de instandhoudingdoelen in de Voordelta en de doelstellingen voor de compensatie van de Tweede Maasvlakte(/zeereservaat)?

Antwoord

Vanuit de systematiek van de richtlijnen dienen ook verslechtingen ten gevolge van natuurlijke autonome ontwikkelingen tegengegaan te worden. Het is vooralsnog onduidelijk hoe dit zich verhoudt tot de vraag in hoeverre dit de natuurlijke kenmerken en waarden van het gebied aantast. Zeespiegelstijging kan niet losgezien worden van het ontwikkelingsproces dat in de Voordelta plaatsvindt en plaatsgevonden heeft. Op de tijdschaal van het beheerplan is deze ontwikkeling echter nauwelijks relevant. Met betrekking tot andere programma's zoals Ruimte voor de rivier geldt, dat bij de bestuurlijke inpassing en uitvoering van deze programma's in concrete projecten de Nb-wet en/of de HR/VR van toepassing blijven. Dus indien dergelijke plannen significante gevolgen kunnen hebben dan dient een passende beoordeling uitgevoerd te worden.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

De maatregelen van de Voordelta en de compensatie voor de Tweede Maasvlakte komen onder het regiem van de Nb-wet te vallen. Dit leidt tot extra kosten (bijvoorbeeld voor onderzoek) en inzet van personeel. Vraag is (wie anders dan de gemeente) deze kosten aan ons vergoed?

Antwoord

Het beheerplan Voordelta heeft (mede) als doel om, waar het kan, gebruik dat plaats vindt binnen de Voordelta te vrijwaren van vergunningplicht. Het doel hiervan is ook om zo veel mogelijk procedures te vermijden die kosten- en tijdverhogend zullen werken, voor zowel ondernemers als overheden. In het beheerplan Voordelta zal aan dit aspect aandacht geschonken worden.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

De instrumenten uit het beheerplan werken procesvertragend voor gemeenten en initiatiefnemers. Dit ervaren wij als een negatief aspect. Zeker indien dit afgezet wordt tegen een toeristische sector in een neergaande markt. De recreatieve sector zorgt in onze gemeente voor een kwart van de omzet en werkgelegenheid. Op welke wijze kunt u, met een gedegen onderbouwing van uw argumenten, deze vrees wegnemen?

Antwoord

Het SMB is niet het instrument om dit soort aspecten te behandelen. Het Rijk begrijpt deze zorgen en zal in overleg met de betrokken bestuurlijke en maatschappelijke organisaties deze aspecten in het proces meenemen en zo mogelijk een plaats geven in het beheerplan.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

In welke mate bent u in uw notitie uitgegaan van een duurzame ontwikkeling (people, planet en profit)? Welke afwegingen heeft u gemaakt vanuit een sociaal-cultureel en een sociaal-economisch oogpunt bezien?

Antwoord

De SMB is er op gericht op de milieueffecten van de verschillende alternatieven op de Voordelta in kaart te brengen. Een van de uitgangspunten bij het op stellen van de alternatieven is het belang van het gebruik in het gebied. In het beheerplan Voordelta, en behoeve waarvan deze SMB wordt opgesteld, zal verder ingegaan worden op de belangenafweging tussen natuurdoelstellingen en gebruik in de Voordelta.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Bestaande en toekomstige activiteiten worden in de Passende Beoordeling onderzocht op de effecten van deze activiteiten op de instandhouding van natuurwaarden in de Voordelta. U kunt nog niet alle nieuwe ontwikkelingen voorzien. Dit kan betekenen dat een nieuwe activiteit niet valt binnen de range die u onderzocht heeft binnen de passende Beoordeling. Onze standpunt is dat u de kosten voor dit onderzoek niet mag leggen bij de ondernemer of de gemeente. Wij vinden dat u voor de kosten verantwoordelijk bent. Wij willen wel inhoudelijk betrokken worden bij dit soort onderzoeken en onderzoeks-

procedures. Wilt u in uw notitie aangeven op welke wijze gemeenten hierbij betrokken gaan worden. Heeft de Passende Beoordeling alleen betrekking op de instandhoudingdoelen van de Voordelta of ook op de doelen van de compensatie van de Tweede Maasvlakte. Wij vragen u dit duidelijk in uw notitie aan te geven.

Antwoord

In de passende beoordeling worden bestaand gebruik en vastgesteld toekomstig gebruik getoetst. Nieuwe ontwikkelingen, plannen en projecten zullen niet in de Passende beoordeling worden meegenomen. Nieuwe activiteiten die in de planperiode van het beheerplan starten is het in principe aan de initiatiefnemer om een passende beoordeling te maken van deze activiteit en aan het bevoegd gezag (LNV of de provincie) om dit aan het beheerplan te toetsen. Dit betekent dat in het algemeen de kosten voor rekening komen van de initiatiefnemer. In het beheerplan zal wel worden bekeken in hoeverre het beheerplan kan voorzien in nog niet geplande maar mogelijk wel te voorziene activiteiten. Bij het herzien van het beheerplan na de planperiode is het mogelijk dat de beheerder na het uitvoeren van een passende beoordeling deze activiteit in het beheerplan op zal nemen.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

In de 'Passende Beoordeling' worden de interne effecten van een activiteit lokaal en de cumulatieve effecten van activiteiten op de gehele Voordelta bepaald. De vraag is welke methodiek gebruik wordt om de effecten van zeer uiteenlopende activiteiten op de instandhoudingdoelen met elkaar te vergelijken? Daarnaast willen wij weten welke overheid, organisatie, initiatiefnemer welke rol heeft in de procedure van deze methodiek en het besluit dat daar op volgt. Tevens willen wij weten binnen welk tijdraam Rijkswaterstaat cumulatieve effecten plaatst en wat overschrijding van het cumulatieve effect betekent voor bestaande en nieuwe activiteiten. Tot slot willen wij van u weten of alternatieve maatregelen ook na de vaststelling van het beheerplan van kracht kunnen worden en welke afspraken hiervoor gelden.

Antwoord

De manier van beoordelen van de activiteit aan de instandhoudingsdoelstellingen zal in de Passende beoordeling worden beschreven. Deze beoordeling volgt de wijze van beoordelen zoals beschreven in de handreiking die LNV heeft opgesteld. Aspecten die hierbij een rol spelen zijn: de landelijke staat van instandhouding van deze soort, het relatief belang van de Voordelta voor deze soort, en de autonome ontwikkeling van deze soort (of habitatype). Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de autonome ontwikkeling van het gebruik. Uiteindelijk dient het effect van het plan als geheel uitkomst van de passende beoordeling te zijn. Er bestaat vanwege het bestaan van meerdere gelijktijdige mogelijke effecten, ook een zekere beleidsvrijheid om mitigerende en compenserende maatregelen binnen het beheerplan op te nemen, zolang het beheerplan als geheel de natuurlijke kenmerken en waarden van het gebied niet aantast. Het verken- nen van deze beleidsvrijheid is bij uitstek onderwerp van de SMB.

**Gemeente
Schouwen-Duiveland**

Vraag/opmerking

Wat betekent de term “significant” exact in het kader van het effect van een activiteit op de instandhoudingdoelen?

Antwoord

Voor het begrip significant is géén exacte definitie beschikbaar. Het vaststellen of een effect significant is is maatwerk. Of een gevolg nadelig is voor de beschermde waarde in het Natura 2000 gebied hangt af van de kwetsbaarheid van die waarde en de aard van de activiteit. Ieder gebruik dat gevolgen kan hebben voor de instandhoudingsdoelstelling en dat middels het beheerplan toegestaan wordt, dient onderzocht te worden. Het feit dat er kans is op significante gevolgen (of deze op basis van objectieve gegevens niet uitgesloten kan worden), is vanwege het voorzorgprincipe voldoende om een passende beoordeling verplicht te stellen. Uit de passende beoordeling moet blijken of de natuurlijke kenmerken en waarden van het gebied, in casu de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar gebracht worden.

Waterschap Hollandse Delta

Vraag/opmerking

Bij de voorgestelde passende beoordeling wordt geen rekening gehouden met de gebruiksfunctie zeewering. Hollandse Delta wenst daarom de passende toetsing in de Concept Notitie aan te vullen met de toetsing van de betekenis van de zeewaartse versterking van de zeewering voor het beheer en onderhoud van het toekomstig geplande zeereservaat zowel t.a.v. ruimtebeslag als voor de stiltehandhaving en verstoringseffecten. Het waterschap wenst verder een toetsing van de voorziening in de benodigde toekomstige zandsuppleties voor het beheer en versterking van de zeewering en de daarvoor benodigde extra kosten en investeringen.

Antwoord

De activiteit strandsuppleties wordt meegenomen in de Passende Beoordeling als zijnde regulier, bestaand gebruik in de Voordelta. In de Voordelta liggen drie zwakke schakels: de Kop van Voorne, het Flauwe Werk op Goeree en zuidwestkust van Walcheren. Versterking is mogelijk door zeewaartse uitbreiding, landwaartse uitbreiding of versterking op de huidige plaats. De provincies stellen hiervoor integrale plannen op, inclusief Milieu Effectrapportage en een Passende Beoordeling. Deze activiteit wordt niet meegenomen in de Passende Beoordeling in het kader van onderhavig beheerplan, omdat concrete informatie die voor de toetsing vereist is op dit moment nog ontbreekt.

Gemeente Vlissingen

Vraag/opmerking

In de concept-notitie wordt gesproken over de gevolgen van cumulatieve effecten van alle ontwikkelingen in de Voordelta (pg 20). Wij willen u er op attenderen dat er rekening moet worden gehouden met nieuwe (stedelijke) ontwikkelingen in de nabijheid van de Voordelta. Zo mag de realisering van het zeereservaat geen invloed hebben op en daarmee belemmeringen vormen voor reeds in gang gezette ontwikkelingen die net buiten de Voordelta zijn gelegen. Zo wordt binnen gemeente Vlissingen bijvoorbeeld het project Dokkershaven (inclusief recreatievaart) ontwikkeld.

Antwoord

In het beheerplan zal ook worden gekeken naar externe werking van activiteiten die niet in beschermd gebied (de speciale beschermingszone) plaats vinden mogelijk toch (significant) negatieve effecten op de natuurlijke kenmerken van het gebied kunnen hebben. In de passende beoordeling worden bestaand gebruik en vastgesteld toekomstig gebruik (en plannen) getoetst. Nog niet vastgesteld nieuwe ontwikkelingen, plannen en projecten zullen niet in de Passende beoordeling worden meegenomen. Nieuwe ontwikkelingen buiten de Voordelta kunnen effecten hebben wanneer hierdoor bv de recreatiedruk in de Voordelta in belangrijke mate toe zal nemen. De verwachting is niet dat de stedelijke ontwikkelingen in Vlissingen in strijd zullen zijn met de instandhoudingsdoelstellingen in de Voordelta.

Gemeente Vlissingen**Vraag/opmerking**

Voor de uiteindelijke situering/ begrenzing van het te compenseren deel van het zeereservaat voor de Mainportontwikkeling is het eveneens belangrijk rekening te houden met (toekomstige) ontwikkelingen buiten de Voordelta.

Antwoord

Het Zeereservaat compenseert de negatieve effecten van de Tweede Maasvlakte. In de Voordelta zal het zeereservaat neergelegd op de locatie waar dit het beste plaats kan vinden. Binnen de PKB (2006) is hiervoor al een zoekgebied vastgelegd in het noordelijk deel van de Voordelta. Binnen dit zoekgebied zal het zeereservaat worden gerealiseerd. Bij het opstellen van te nemen maatregelen zal zoveel mogelijk met huidig en toekomstig gebruik (in en buiten de Voordelta) rekening worden gehouden.

3 Vervolgproces

Zoals in hoofdstuk 1 al is aangegeven, worden bovenstaande vragen en opmerkingen betrokken bij het opstellen van de SMB. De SMB zal samen met het Beheerplan Voordelta in een later stadium ter inzage worden gelegd.

